

Fenyvesi Ottó

Modern folklór

(Elfeledett helyek: Brazília)

*Hosszú az idevezető út.
A nyomorúság lakozik erre felé.
A régiék meghaltak mind.
Kapkodjuk csak a fejünket.
Érkeznek a részletek ezerrel.
Látjuk a horizontig beretvált,
sík bácskai semmiket.
Elhagyott tanyák, összedőlő istállók.
A távolban sötét felhők tornyosulnak.*

*Szerbül Bagremovo, magyarul Brazília.
A környékbelieknek Brazi.
Nem messze van ide Topolya.
Vályogház is van, több. Az egyik
udvarán egy kiszuperált lakókocsi.
A kertben nincsenek madárijesztők.
Egy kis vetemény. Uborka, dinnye.
A lomb között almák függenek,
amolyan férfiúi jelképként.*

*Templom sincs már a faluban.
A bolt bezárt. A kocsmá is félig.
Előtte áll két öregember,
cigarettaival kínálják egymást.
Már mindent megbeszéltek,
néznek a semmibe. A postást várják.
Csubrilovity Milorád, a szomszéd faluból jön.
Biciklivel és a nyugdíjjal. Fején tányérsapka.
Mindig a foga fáj. Senki se tökéletes.*

*Ez itt Brazi. Nem vagyunk
a világhálón. El vagyunk felejtve.
Hozzánk hűtlen lett mindenki.
Mi meg vagyunk csalatva.
Tudja, felénk nem úgy van az,*

*hogy csak felnyúlunk a levegőbe,
és hopp, ott repül egy kis boldogság,
lekapjuk, és nézegetjük.
Mi nem emlékszünk ilyesmire.*

*Hosszú az idevezető út. Akácos.
Azt beszélik, valamikor nagyon régen
a falu apraja-nagyja nekiindult az óceánnak.
De aztán visszafordultak, nem jutottak el
Brazíliába. Mi már nem emlékszünk semmire.
Hagyjuk a régieket. Nyugodjanak békében!
Úgyis utat talál magának az elkeseredés.
Tudja, nem lehet ezt csak úgy, mindentől
függetlenül értelmezni. Olyan rég volt!*

*Talán a Julis néni, a legidősebb asszony
a faluban. Ő tud egy-két dolgot, amit még kell,
de neki is véges az emlékezete.
Ő még látta a kakastollas csendőröket,
ahogy elvonultak Bogaras felé.
Másnap megérkeztek az orosz csapatok.
Látja, így voltak valaha a dolgok.
Béke, háború. Béke, béke,
aztán megint háború.*

(Szamaras Julis)

*Az ablakban muskátli.
Az eresz alatt rádió recseg. Szóvküldi,
errefelé Muzsikaszó, jókívánság.
Fügefa levele, gyógyíts meg!
Az asszony arca csupa ránc.
Raklapnyi magány. Kávét kortyol.
Erre fekete a nyomorúság.
A fa lombját szellő rázza,
messzi tengeren viharral küzd egy hajó.
Levelet kapott. A gyerekek mind külföldön.
Csúfnéve: Szamaras Julis.
Nyilván volt szamara.
Elvan a ház körül.
Kecske legel a hátsó udvarban.
Szelíden mosolyog. Nem akar elmenni.*

Az ablakban muskátli.
Disztelen szoba. Egy szentkép, kalendárium.
A Sarlós Boldogasszony ünnepe – aláhúzva.
A falon régi fényképek. Mellettük falvédő:
„Naptól virít, naptól hervad a rózsza,
hogy szeretlek, nem tehetek róla.”
Egyik mellét a kórházban csonkolták,
mint Andzselináét. Távoli és léha a világ!
Erre még a műholdak se járnak.
Itt felejtettek bennünket!
Pedig volna mit mesélni.
Régen a szikicsi határban dolgozott.
Micsoda szénaillat volt arra!
Bújna a boglyába, szinte boldogan.
Búza, kender, kukorica. Délibáb.
Elég egy kis napsütés, és máris
megszólal az emberben a bizodalom.

(Bagi Janika)

Volt olyan, hogy egy lánc föld árát is elmulatta.
Az sok pénz volt akkoriban.
A kis Bagi. Nagy mulatós volt, meg bicskás.
Szerette a menyecskéket, a töltött galambokat.
Azt mondják, meggyógyította az asszonyi szíveket.
Értette módját.
Templomba nem járt, az volt a szava járása:
majd meggyónják az asszonyok.
Felakasztva találtak rá az akácosban.
Napokig lógott az egyik fán.
Szemét kivájták a varjak,
szája tele volt léggyel.
A heréit valaki levágta.
Ott nyugszik a temetőben,
a sírja nincs megjelölve.
Valahol ott a sarokban.

(Lepíny Tera)

*Trikóban járt.
Nem viselt melltartót.
A férfiak buktak rá.
A kegyét keresték mind.
Beindultak a kanok.
Leginkább Rudi, a borbély.
A vágóhídsoron lakott, a temető mellett.
Napszámba járt, kapálni.
Kukoricát, napraforgót.
A tarisznyájában szalonna,
hagyma, kenyér és egy kés.
A melle lapos volt, de jó nagy.
Gyereke nem lehetett.
Nem viselt melltartót.
A fiúk csúfolták, hogy
szaros a bugyija.*

(Kulacs)

*Nem vagyok idevalósi,
fogalmam sincs.
Kocsma a Linderben.
Ott játszik Gyurka, a hegedűs.
Ma este névsorolvasás.
Mindenki, aki számít
ott lesz a Kulacsban:
Suhajda, a lódoktor,
a jó módú Mikusák,
Puhalák Sanyika, akit
a múltkor elvitt a milíciya.
A tróger Kasziba,
Bakurek a nőcsábász,
és az öreg Buzogány.
Meg a fuvaros Povazsánszki,
a kötekedő Csikós fivérek,
a kopasz Klebecskó.
Daradics, a hentes,
Prokec Jutka a primadonna,
Badesz az indián,
a jobbátvéd Tapiska.*

*A dadogó Csobáncsics,
Selmeci, a vérszívó kupec,
a félszemű Surányi,
Pörke, a szegény rokon,
és az öreg Berausz, aki
soha nem ártott senkinek.
A sarokban egy gazdátlan
nagybőgő.*

*Félre bánat, félre bú!
Züllöttem én már eleget!
Esik eső, Topolyáról fúj a szél.
Haragszik az édesanyám.
Kalapomon piros szegfű.
Nagy a világ, de van közepe,
az én babám fekete szeme!*

*Ma este vért iszunk,
reggelig mulatunk.
Nekünk virulnak a mezők,
és a pincérnő,
Szabadi Rózsika
hófehér keblei.*